

UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Nauk o Zdrowiu

Kraków 29 sierpnia 2022 r.

Dr hab. Iwona Kowalska-Bobko, Prof. UJ
Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Wydział Nauk o Zdrowiu
Instytut Zdrowia Publicznego, Zakład Polityki Zdrowotnej i Zarządzania
ul. Skawińska 8, 31-066 Kraków
tel. +48 (12) 433 28 01
iw.kowalska@uj.edu.pl, www.izp.cm-uj.krakow.pl

**Ocena dorobku naukowego dr Sylwii Nieszporskiej w związku z wnioskiem
o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.**

**Jednostka organizacyjna przeprowadzająca postępowanie awansowe:
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie. Rada Dyscypliny Ekonomia i Finanse
ul. Rakowicka 27, 31-510 Kraków.**

Materiały otrzymane do recenzji:

1. Wniosek z dnia 13 grudnia 2021 roku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse;
2. Dane wnioskodawcy;
3. Kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora nauk ekonomicznych;
4. Autoreferat;
5. Wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczący wkład w rozwój określonej dyscypliny;
6. Oświadczenie współautorów wskazujące na wkład w powstanie prac;
7. Porozumienie dotyczące odbycia stażu w Ministerstwie Zdrowia;
8. Potwierdzenie odbycia stażu w Akademii Górniczo-Hutniczej;
9. Zestawienie publikacji - raport Biblio;
10. Zestawienie cytowań publikacji - raport Biblio.

1. Przebieg kariery zawodowej Habilitantki

Habilitantka uzyskała tytuł magistra matematyki ogólnej w 1996 roku na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego. Dr Sylwia Nieszporska uzyskała w roku 2006 stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii na podstawie pracy doktorskiej: „Badanie efektywności technicznej szpitali ogólnych w Polsce”. Jednostką

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Nauk o Zdrowiu

nadającą ten stopień był Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny. Promotorem pracy była prof. dr hab. Jadwiga Suchecka, a recenzentami dr hab. Jan Sobiech, prof. AE w Poznaniu oraz dr hab. Grażyna Juszczak-Szumacher, prof. UŁ.

Habilitantka w 2005 roku ukończyła Międzywydziałowe Studium Kształcenia i Doskonalenia Nauczycieli, Studium Pedagogiczne asystentów na Politechnice Częstochowskiej. Ukończyła także w 2002 roku Szkołę Ekonomii Zarządzania, Studia Podyplomowe w zakresie zarządzania i marketingu na specjalności: ekonomia i zarządzanie menadżerskie na Wydziale Zarządzania Politechniki Częstochowskiej.

Od 2006 roku jest zatrudniona na etacie naukowo-dydaktycznym w Katedrze Ekonometrii i Statystyki Politechniki Częstochowskiej na stanowisku adiunkta. Habilitantka z jednostką tą współpracuje od 1 października 1997 roku.

W okresie od września 2003 roku do lutego 2004 roku Habilitantka odbyła staż naukowy w Ministerstwie Zdrowia, a w grudniu 2004 roku została powołana przez Ministra Zdrowia na eksperta zespołu przygotowującego raport „Zielona Księga Finansowania Ochrony Zdrowia w Polsce”.

W okresie 1 kwietnia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku Wnioskodawczyni odbyła staż naukowy w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w Katedrze Informatyki Stosowanej Wydziału Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Inżynierii Biomechanicznej pod kierunkiem prof. dr hab. Andrzeja Bieleckiego.

Zaprezentowana przez Wnioskodawczynię ścieżka rozwoju zawodowego składa się na obraz specjalisty z zakresu ekonomiki zdrowia, doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii. Zachowana jest także logika awansu akademickiego oraz potrzeby działania i sprawdzania swojej wiedzy w otoczeniu gospodarczym. Zauważa się stosunkowo słabe odniesienia do środowiska międzynarodowego, tak ważnego dla badań dotyczących zdrowia populacyjnego i systemów zdrowotnych. Habilitantka niestety nie należy do żadnej międzynarodowej organizacji naukowej i nie uczestniczyła w żadnym projekcie międzynarodowym. Całościowo jednak należy przedstawić ścieżkę rozwoju zawodowego ocenić pozytywnie.

2. Ocena działalności dydaktycznej

Habilitantka zajmuje ważne stanowiska organizacyjne w swojej macierzystej jednostce, takie jak np.: członek zespołu ds. rozwijania działalności publikacyjnej pracowników Wydziału Zarządzania w czasopismach z grupy „A” Listy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, członek zespołu ds. monitorowania karier absolwentów Politechniki Częstochowskiej, członek Wydziałowej Komisji ds. określenia, weryfikacji i doskonalenia efektów kształcenia, członek Komisji ds. weryfikacji tematów prac dyplomowych na kierunku Informatyka i Ekonometria, członek grupy odpowiedzialnej za przeprowadzenia ankiet wśród studentów oceniających pracowników naukowo-dydaktycznych, członek Komitetu Głównego w projekcie: I Olimpiada Przedsiębiorczości Zarządzania Politechniki Częstochowskiej. Dr Sylwia Nieszporska jest także Sekretarzem Wydziałowej Komisji ds. sprawdzania treści poszczególnych przedmiotów z efektami kształcenia dla kierunku Informatyka i Ekonometria

Instytut Zdrowia Publicznego

31-066 Kraków, ul. Skawińska 8, tel. +48 12 433 28 01

e-mail: sekretariat@izp.cm-uj.krakow.pl, www.izp.cm-uj.krakow.pl

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Nauk o Zdrowiu

oraz Koordynatorem ds. Krajowych Ram Kwalifikacji dla kierunku Informatyka i Ekonometria.

Habilitantka uczestniczyła w latach 2006-2007 we współtworzeniu specjalności Ekonometria i Analiza Rynku na kierunku Informatyka i Ekonometria, Wydziału Zarządzania Politechniki Śląskiej. Następnie w 2014 roku tworzyła specjalność Analityk Finansowy na kierunku Finanse i Rachunkowość oraz przygotowywała drugi stopień studiów na kierunku Zdrowie Publiczne. W 2016 roku była członkiem zespołu przygotowującego programy studiów dla kierunku Menadżer Żywności i Żywnienia, studia pierwszego stopnia. W roku 2018 przygotowała wniosek o uruchomienie Studiów Podyplomowych Administracyjny Asystent Medyczny, a w 2019 roku była członkiem zespołu przygotowującego studia drugiego stopnia Administrator Usług Medycznych na kierunku Zarządzanie.

Habilitantka była promotorem 10 i recenzentem 4 prac dyplomowych. Prowadzi zajęcia dydaktyczne zarówno w języku angielskim, jak i polskim. Zajęcia w języku angielskim obejmują takie treści jak: Statistic in Production, Statistics, Mathematics, a w języku polskim są to: Statystyka matematyczna, Podstawy ekonometrii, Rachunek prawdopodobieństwa, Ekonometria zdrowia, Matematyka, Logika, Rynek usług zdrowotnych, Metody diagnozowania problemów społecznych i zdrowotnych, Zarządzanie organizacjami systemu zdrowia publicznego, Zarządzanie projektami w systemie zdrowia publicznego, Projekty w zdrowiu publicznym, Podstawy farmakoekonomiki, Zarządzanie projektami promocji zdrowia. Zajęcia te prowadzone są na kierunkach: Zarządzanie, Informatyka i Ekonometria, Zarządzanie i Inżyniera Produkcji, Informatyka i Ekonometria, Zdrowie Publiczne, Finanse i Rachunkowość w Biznesie.

Przedstawiony wachlarz zajęć dydaktycznych i prac dyplomowych oraz zaangażowanie w tworzenie nowych kierunków studiów, które wykazuje Habilitantka, potwierdza jej dojrzałość, jako pracownika uczelni wyższej i umiejętność kształtowania aspiracji, postaw i zainteresowań studentów. Reasumując, stwierdzam, że rozwój i dokonania na polu dydaktycznym Habilitantki należy ocenić pozytywnie.

3. Ocena aktywności związanych z popularyzacją nauki i działalnością organizacyjną

Aktywności związane z popularyzacją nauki Habilitantki to głównie wystąpienia konferencyjne i publikacje. Dorobek naukowo-badawczy dr Sylwii Nieszporskiej po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych obejmuje 47 publikacji. Są to: samodzielna redakcja monografii (1), rozdziały monografii w języku polskim (11), rozdziały monografii w języku angielskim (4), artykuły w czasopismach naukowych w języku polskim (17), artykuły w czasopismach naukowych w języku angielskim (4), materiały konferencyjne (2), fragmenty w książce w języku polskim (7), fragmenty w książce w języku angielskim (1).

Od 2008 roku Habilitantka wzięła udział w licznych (37) konferencjach polskich i międzynarodowych, na których wygłosiła 15 samodzielnych referatów w języku polskim i 3 w języku angielskim.

Instytut Zdrowia Publicznego

31-066 Kraków, ul. Skawińska 8, tel. +48 12 433 28 01

e-mail: sekretariat@izp.cm-uj.krakow.pl, www.izp.cm-uj.krakow.pl

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Nauk o Zdrowiu

Wnioskodawczyni była członkiem 5 komitetów organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych w latach 2005-2013.

Dr Sylwia Nieszporska została powołana w 2004 roku w roli eksperta do prac Zespołu opracowującego Raport „Finansowanie ochrony zdrowia w Polsce – „Zielona Księga”. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.

Wnioskodawczyni nie jest członkiem żadnego komitetu redakcyjnego ani rady czasopism naukowych, natomiast od roku 2011 zrecenzowała 8 artykułów naukowych napisanych w języku polskim i angielskim oraz 4 rozdziały w monografiach (wyszczególnione dokładnie na stronie 17 autoreferatu). W latach 2015 i 2018 współorganizowała V i VIII Konkurs Matematyczny o Puchar Dyrektora Zespołu Szkół nr 1 w Lubieńcu. Dr Sylwia Nieszporska była wielokrotnie nagradzana i wyróżniania za zarówno działalność organizacyjną (w roku 2012, 2013, 2014), jak i działalność naukową (w roku 2003, 2013, 2014, 2018) przez Rektora Politechniki Częstochowskiej.

Przedstawiony powyżej dorobek, dotyczący aktywności związanej z popularyzacją nauki i działalnością organizacyjną, należy ocenić jako zadawalający, z wyraźnym jednak deficytem aktywności na forum międzynarodowym, co utrudnia w pełni pozytywną ocenę w tym zakresie.

4. Ocena współpracy międzynarodowej i aktywności badawczych, wykazanych innych formach współpracy

Analiza treści autoreferatu w zakresie współpracy międzynarodowej, wymiany międzynarodowej wskazuje właściwie zerowe doświadczenie Habilitantki w tym zakresie.

W latach 2012-2013 Habilitantka była uczestnikiem projektu „Przedsiębiorczość akademicka na Start - Człowiek - najlepsza inwestycja” (program promocji innowacyjności oraz zakładania własnych firm wykorzystujących nowe technologie przez studentów i pracowników uczelni wyższych w województwie śląskim) realizowany w ramach Programu Kapitał Ludzki Człowiek, Unia Europejska - Europejski Fundusz Społeczny.

Habilitantka niestety nie odbyła żadnego stażu w instytucjach naukowych lub artystycznych poza granicami kraju. Nie uczestniczyła także w żadnym programie europejskim czy międzynarodowym. W Polsce odbyła dwa staże: w 2016 roku w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i w latach 2003-2004 w Ministerstwie Zdrowia.

Dr Sylwia Nieszporska była wielokrotnie nagradzana i wyróżniania za działalność naukową i badawczą (w roku 2003, 2013, 2014, 2018) przez Rektora Politechniki Częstochowskiej.

W podsumowaniu tej części należy zauważyć znikomy wkład dr Sylwii Nieszporskiej w aktywności badawcze i współpracę naukową w Polsce i zagranicą. Niestety Habilitantka nie wykazuje aktywności na arenie międzynarodowej, w obszarze badań dotyczących zdrowia populacyjnego i systemów zdrowotnych, co uniemożliwia pozytywną ocenę tej części dorobku.

Instytut Zdrowia Publicznego

31-066 Kraków, ul. Skawińska 8, tel. +48 12 433 28 01

e-mail: sekretariat@izp.cm-uj.krakow.pl, www.izp.cm-uj.krakow.pl

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Nauk o Zdrowiu

Merytoryczna ocena dorobku naukowo-badawczego

5. Charakterystyka osiągnięcia naukowego wskazanego jako podstawa do wnioskowania o procedowanie w zakresie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego

Zgodnie z przesłanką wynikającą z art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) Wnioskodawczyni wskazała jako główne osiągnięcia naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse:

1. Monografia naukowa: S. Nieszporska, Rynek zdrowia seniorów, PWE, Warszawa 2021, recenzenci: prof. dr hab. Ewelina Nojszewska, prof. dr hab. Andrzej Sokołowski;
2. Artykuł naukowy: Nieszporska S., Priorities in the Polish health care system, The European Journal of Health Economic, 18:1-5. 28 September 2016, s. 1-5;
3. Artykuł naukowy: Nieszporska S., Bielecki A., Analysis of Healthcare Systems by Using Systemic Approach, Hindawi Complexity, Volume 2019, Article ID 6807140, 12 pages;
4. Artykuł naukowy: Nieszporksa S., Bielecki A., A proposal of philosophical basis of health care systems, Medicine, Health Care Philosophy, 20(1), 23-25, 2017.

W monografii S. Nieszporska, Rynek zdrowia seniorów, PWE, Warszawa 2021, Habilitantka porusza niezwykle ważny i aktualny temat starzenia się społeczeństwa i implikacji tego zjawiska dla systemu ochrony zdrowia, głównie opieki długoterminowej. Autorka słusznie zwraca w pracy uwagę, że w kontekście starzenia się populacji w systemach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych szczególnej wagi nabierają świadczenia z zakresu usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych oraz paliatywnych.

Monografia składa się z 5 rozdziałów dedykowanych odpowiednio tematyce: (1) seniorów i ich roli, miejscu, prawom w społeczeństwie, (2) systemowego zabezpieczenia zdrowia seniorów, (3) aktywności seniorów i ich udziału w rynku świadczeń zdrowotnych, (4) pomiarowi zapotrzebowania seniorów na opiekę długoterminową, (5) polskiego rynku świadczeń opieki długoterminowej w ujęciu modelowym. Poszczególne części pracy są ze sobą logicznie powiązane, co gwarantuje poprawność merytoryczną prowadzonej analizy. Zaprezentowane tezy należy uznać za prawidłowe i kompletne.

Cel monografii jest określony w moim przekonaniu za szeroko i jest nim próba oceny przygotowania polskiego systemu ochrony zdrowia na wyzwanie, jakim jest starzenie się społeczeństwa. W pracy zostały przedstawione możliwości podażowe systemu zdrowotnego w zakresie opieki długoterminowej. Zaprezentowano także, a następnie wykorzystano narzędzia ekonometryczne ukierunkowane na szacowanie popytu na świadczenia opieki długoterminowej. Autorka szczegółowo opracowała diagnozę głównych problemów

Instytut Zdrowia Publicznego

31-066 Kraków, ul. Skawińska 8, tel. +48 12 433 28 01

e-mail: sekretariat@izp.cm-uj.krakow.pl, www.izp.cm-uj.krakow.pl

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Nauk o Zdrowiu

zdrowotnych seniorów i ocenę stopnia zaspokajania ich potrzeb, głównie w opiece długoterminowej. Sformułowała ocenę systemowego zabezpieczenia zdrowia seniorów w Polsce i na świecie oraz omówiła i skonstruowała wybrane modele (przestrzenno-czasowy i model systemów szarych) popytu na opiekę długoterminową w Polsce. Postawiona hipoteza główna monografii, wskazująca na niedostateczne zaspokajanie potrzeb zdrowotnych starszych pacjentów i brak reakcji na zwiększenie swojego potencjału podaźowego w tym zakresie w Polsce jest prawidłowa. Słusznie Habilitantka zauważa, że modele ekonometryczne są skutecznym narzędziem szacowania przyszłego popytu na świadczenia opieki długoterminowej.

Monografia autorstwa dr Sylwii Nieszporskiej może zostać uznana za kompleksowe i nowatorskie opracowanie odnoszące się do szeroko rozumianej tematyki zdrowia seniorów wzbogacone dodatkowo o analizę ekonomiczną rynku świadczeń opieki długoterminowej, odgrywającej coraz większą rolę w systemach zdrowotnych. Habilitantka zbudowała w swojej monografii modele, które mogą być wykorzystywane w procesie planowania przemian organizacyjnych, strukturalnych i opracowania koncepcji redystrybucji kosztów.

Autorka bardzo trafnie zauważa dysonans pomiędzy tym co jest deklarowane seniorom w zakresie ich ochrony zdrowia na gruncie przepisów prawnych, a rzeczywistością. Niestety, w analizie przepisów prawnych odnoszących się do konstytucyjnych gwarancji w zakresie dostępności do świadczeń zdrowotnych znalazły się błędy. Nie ma bowiem bezpłatnego systemu ochrony zdrowia, a równość należy odnieść do procesu udzielania świadczeń finansowanych ze środków publicznych.

Ważnym i istotnym z punktu widzenia nowatorskiego charakteru pracy etapem badania w monografii jest estymacja modeli popytu na opiekę świadczoną w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych. Prowadzone i pokazane w monografii badania są autorską propozycją wykorzystania modeli panelowych i modeli systemów szarych do opisu liczby pacjentów zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych wpisujących się w opiekę długoterminową nad seniorem. Bardzo ważne jest wskazanie przez autorkę ograniczeń prowadzonych badań, do których słusznie zalicza brak dostępu do informacji na temat liczby pacjentów oczekujących na świadczenia w opisywanych placówkach, bowiem te dane wydają się bardzo istotne z punktu widzenia wyznaczenia rzetelnej i wiarygodnej prognozy popytu na tego typu świadczenia. Tymczasem przeprowadzona analiza statystyczna dowodzi, że opracowanie strategii opieki długoterminowej świadczeń dla seniorów zdaje się nie uwzględniać trendów demograficznych, jak i faktycznego zapotrzebowania na takie usługi, stąd popyt na świadczenia zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych modelowany i prognozowany należy rozumieć jako zrealizowany. Autorka uznaje zgromadzoną przez siebie bazę danych za niedoskonałą nie tylko z powodu braku informacji o popycie niezrealizowanym, ale także z powodu długości szeregów statystycznych, co wynikało z dużego opóźnienia w dostępie do informacji publicznych.

Wykorzystane w pracy modele należy uznać za sprawne i przydatne narzędzie oceny popytu na świadczenia oferowane przez placówki pielęgnacyjno-opiekuńcze, szczególnie w kontekście zróżnicowania regionalnego w zakresie podaży i popytu na tego typu świadczenia. Bardzo ważną implikacją prowadzonej analizy jest możliwość wykorzystania

Instytut Zdrowia Publicznego

31-066 Kraków, ul. Skawińska 8, tel. +48 12 433 28 01

e-mail: sekretariat@izp.cm-uj.krakow.pl, www.izp.cm-uj.krakow.pl

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Nauk o Zdrowiu

prezentowanych w pracy modeli do szacowania liczby pacjentów podmiotów leczniczych z zakresu opieki długoterminowej w przyszłości, co jest szczególnie istotne z ekonomicznego punktu widzenia.

Przeprowadzona i pokazana w monografii analiza danych ilościowych i jakościowych wpisuje się w nurt badań nad rynkiem świadczeń zdrowotnych i stanowi jego kompleksowe ujęcie. Porusza zagadnienia ogólnie pojętego rynku i miejsca w nim seniora, uwarunkowań etycznych, kulturowych, regulacji prawnych nakierowanych na zdrowie seniorów, skuteczności klinicznej podejmowanych czynności medycznych w procesie udzielania świadczeń dla osób starszych. Tak szeroki obszar poruszanych problemów należy uznać za podejście kompleksowe i nowatorskie w rodzimej literaturze przedmiotu.

W artykule naukowym: *Nieszporska S., Priorities in the Polish health care system, The European Journal of Health Economic, 18:1-5, 28 September 2016, s. 1-5, Habilitantka próbuje zidentyfikować priorytety w polskim systemie ochrony zdrowia w ujęciu historycznym i obecnym.* Dokonuje opisu najważniejszych czynników determinujących działanie systemu zdrowotnego w Polsce oraz prezentuje sposoby jego przekształcenia na przestrzeni ostatnich lat i wynikające z tego konsekwencje. W prezentowanym artykule trudno wyodrębnić cel, chyba że za taki uzna się opis działań podejmowanych w polskim systemie ochrony zdrowia w ciągu ostatnich lat w odniesieniu do: jego struktury i organizacji, prawnych podstaw funkcjonowania systemu zdrowotnego, finansowania świadczeń zdrowotnych, zdrowia społeczeństwa polskiego, jakości udzielanych świadczeń.

Jest to zdecydowanie najślabsza praca w prezentowanym cyklu, z błędami w opisie. Autorka uznaje np. że polski system ochrony zdrowia jest osadzony w ramach stworzonych przez unijne przepisy, co jest zapisem nieprawdziwym. Unia Europejska, bazując na zasadzie subsydiarności nie ingeruje w krajowe kwestie np. finansowania świadczeń i organizacji systemu. Każdy kraj kreuje w ww. zakresach własną politykę, dlatego systemy zdrowotne w Europie są tak zróżnicowane.

Praca jest w moim przekonaniu chaotyczna, porusza wiele wątków na raz, brakuje w niej jasnego celu i niejasna jest metodyka. Jest to, niestety, raczej słaby opis polskiego systemu ochrony zdrowia, nie wnoszący absolutnie nic nowego. Jestem zdziwiona wykazaniem tej publikacji w cyklu głównych osiągnięć naukowych, stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse. Nie znajduje też sensownych powodów powiązania tej pracy z monografią *S. Nieszporska, Rynek zdrowia seniorów, PWE, Warszawa 2021.*

W artykule *Nieszporska S., Bielecki A., Analysis of Healthcare Systems by Using Systemic Approach, Hindawi Complexity, Volume 2019, Article ID 6807140, 12 pages,* Autorzy słusznie zauważają potrzebę wdrażania nowych metod organizacji i strategii systemu zdrowia np. poprzez wskazywane w tekście podejście systemowe i metody cybernetyczne. Celem artykułu jest analiza różnych typów systemów zdrowia z zastosowaniem metod cybernetycznych, takich jak: (1) teorii systemów wiloagentowych, (2)

Instytut Zdrowia Publicznego

31-066 Kraków, ul. Skawińska 8, tel. +48 12 433 28 01

e-mail: sekretariat@izp.cm-uj.krakow.pl, www.izp.cm-uj.krakow.pl

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Nauk o Zdrowiu

teorii systemów autonomicznych, (3) teorii gier. Pozwala ona na wykrycie właściwości systemu, takich jak: poziom autonomii, rozproszenie energii w systemie, specyfika wydatków (w rozumieniu teorii gier), funkcjonalnej roli agentów w systemie, poziomu współpracy między nimi, zasad i oczekiwań agentów oraz opóźnień w przepływach finansowych. W pracy wykorzystano formalne narzędzia analizy systemowej do przeprowadzenia dowodu nieefektywności współczesnych systemów zdrowotnych i wykryciu nie tylko ich nieprawidłowości, ale także wskazanie obszarów optymalnej strategii systemu zdrowotnego.

W publikacji dokonano analizy właściwości funkcjonalnych systemu zdrowia na poziomie państwa. Każdy interesariusz systemu został uznany za gracza/agenta na rynku świadczeń zdrowotnych, uczestniczącego w grze, jaką jest wymiana i zakup świadczeń. Ważną składową prezentowanej analizy są relacje i procesy zachodzące między agentami. Analiza jest prowadzona przy pomocy teorii systemów autonomicznych, uzupełniona autorską metodą analizy globalnych właściwości całego systemu z wykorzystaniem teorii gier.

Na podstawie teorii systemów i teorii gier przeanalizowano relacje między graczami polegające na przepływie zadań, kontroli oraz rozproszenie środków systemowych, uzależnione od stopnia współpracy między graczami. Ciekawa jest konstatacja, że jeśli cele taktyczne i strategiczne wszystkich agentów są zgodne, gra jest w pełni kooperacyjna, a energia nie jest marnowana na rywalizację między agentami różnego typu.

Zaproponowana w publikacji metoda oceny systemów zdrowotnych jest bardzo ciekawa i pozwala na szybkie wykrycie nie tylko jego dysfunkcji, ale także poznanie ich przyczyn. Prezentowane podejście należy uznać za nowatorski sposób analizy głównych typów istniejących systemów ochrony zdrowia, co pozwoliło Autorom publikacji zbudować własny, autorski hipotetyczny, optymalny model organizacji systemu zdrowotnego.

W artykule naukowym: Nieszporksa S., Bielecki A., *A proposal of philosophical basis of health care systems, Medicine, Health Care Philosophy, 20(1), 23-25, 2017, Autorzy za główny cel obrali poszukiwanie filozoficznych podstaw i wartości wywodzących się z największych religii świata i nurtów filozoficznych, na których można oprzeć współczesne systemy zdrowotne.*

Autorzy w publikacji zwracają szczególną uwagę na personalizizm, hołdujący zasadzie godności i podmiotowości jednostki ludzkiej. Odnosząc się do etyki wypracowanej przez wieki, sformułowano następujące wartości ważne dla funkcjonowania systemów zdrowotnych: (1) wolność każdej jednostki, (2) poszanowanie jej godności i podmiotowości, (3) prawo jednostki do uczestnictwa w podejmowaniu decyzji związanych ze zdrowiem, (4), solidarność z innymi, (5) prawo do życia. Stwierdzono zatem, że organizacja każdego systemu ochrony zdrowia powinna uwzględniać prawo jednostki do dostępu do świadczeń zdrowotnych, prawo wyboru ścieżki i metod leczenia, stworzenie świadczeniodawcom optymalnych warunków finansowania w systemie, przejrzystość i jednoznaczność w ocenie wydajności systemu.

Według autorów większość współcześnie istniejących systemów zdrowotnych jest dysfunkcyjnych, ponieważ mimo gwarancji i zabezpieczeń regulacyjnych pacjent jest instrumentalizowany przez płatnika/ubezpieczyciela dążącego do maksymalizacji swojej użyteczności poprzez minimalizację zakupów świadczeń zdrowotnych.

Instytut Zdrowia Publicznego

31-066 Kraków, ul. Skawińska 8, tel. +48 12 433 28 01

e-mail: sekretariat@izp.cm-uj.krakow.pl, www.izp.cm-uj.krakow.pl

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Nauk o Zdrowiu

&

Krótko podsumowując, w wykazanym w tej części przez Habilitantkę cyklu publikacji, trudno znaleźć uzasadnienie do jego logicznego i spójnego ze sobą powiązania. Nie rozumiem, jaki jest cel takiego zestawienia. W moim przekonaniu sama monografia stanowi istotny wkład do nauki. Tymczasem wybrane przez autorkę dodatkowo artykuły, mimo że bardzo ciekawe, nie odnoszą się do tematyki zdrowia/rynku zdrowia seniorów. Niestety, publikacja: *Nieszporska S., Priorities in the Polish health care system, The European Journal of Health Economic, 18:1-5. 28 September 2016* wyraźnie obniża wartość prezentowanych treści.

W swoich pracach Habilitantka często w sposób niepoprawny używa pojęcia ochrona zdrowia i opieka zdrowotna czy też służba zdrowia, co niestety świadczy o niezrozumieniu tychże terminów np. zdanie z autoreferatu, str. 6, wiersz 3 (...) *prowadzone reformy pierwotnie decentralizujące system opieki zdrowotnej stały się kluczem do nowej polityki zdrowotnej kraju* (...). Reformy decentralizacyjne dotyczą oczywiście całej ochrony zdrowia a nie opieki zdrowotnej. Paradoksalnie w sferze opieki zdrowotnej zauważa się często tendencje integracyjne. Podobnie używane są w pracach, szczególnie polskojęzycznych i autoreferacie, dość wymiennie sformułowania opieka medyczna versus opieka zdrowotna.

Innym problemem jest ciągle powoływanie się na wskaźnik oczekiwanej długości życia, który według autorki jest stale rosnący. Proszę zwrócić uwagę, że ostatnie wydania Profili Zdrowotnych OECD i UE (2019 i 2021) a także opracowań Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego, Państwowego Instytutu Badawczego oraz Instytutu Zdrowia Publicznego UJ CM wyraźnie wskazują na odwrócenie trendu. Średnia oczekiwana długość życia Polaków niestety maleje.

Podsumowując, Habilitantka w swojej monografii prezentuje oryginalne naukowo podejście, które nie powieliła wprost dotychczasowych założeń badawczych lecz twórczo je adaptuje i przetwarza. Tym samym cechuje się znacznym stopniem oryginalności, co widać szczególnie na przykładzie modelowego ujęcia popytu na opiekę długoterminową w Polsce. Przyczynia się w ten sposób do wypełnienia luki poznawczej odnoszącej się do szeroko rozumianej tematyki rynku zdrowia seniorów, wzbogacając nie tylko teorie badań naukowych w tym zakresie, ale także ich możliwości aplikacyjne. Scharakteryzowane wątki poznawcze, ocena struktury, logika wywodu oraz zaprezentowany warsztat naukowy pozwala na pozytywną ocenę monografii: *S. Nieszporska, Rynek zdrowia seniorów, PWE, Warszawa 2021*, recenzenci: prof. dr hab. Ewelina Nojszewska, prof. dr hab. Andrzej Sokołowski przedstawionej jako jeden z głównych osiągnięć naukowych Habilitantki.

Pozostałe wskazane jako główne osiągnięcie naukowe artykuły w moim przekonaniu nie tworzą z monografią spójnego cyklu i niepotrzebnie zostały w nim ujęte. Habilitantka także nigdzie nie tłumaczy się ze swoich wyborów i nawet nie próbuje wyjaśnić, jak można logicznie powiązać ze sobą prezentowane prace i ich treści. Z jednej

Instytut Zdrowia Publicznego

31-066 Kraków, ul. Skawińska 8, tel. +48 12 433 28 01

e-mail: sekretariat@izp.cm-uj.krakow.pl, www.izp.cm-uj.krakow.pl

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Nauk o Zdrowiu

strony może bowiem chodzić o szeroką perspektywę systemów zdrowotnych, z drugiej w monografii wyraźnie odnosi się do tematyki rynku zdrowia seniorów. Należy jednak zauważyć, że treści przedstawione w artykułach *Nieszporska S., Bielecki A., Analysis of Healthcare Systems by Using Systemic Approach, Hindawi Complexity, Volume 2019, Article ID 6807140* i *Nieszporska S., Bielecki A., A proposal of philosophical basis of health care systems, Medicine, Health Care Philosophy, 20(1), 23-25, 2017*, zdecydowanie poszerzają perspektywę badania systemów zdrowotnych.

6. Ocena pozostałej aktywności naukowej

Zgodnie z analizą bibliometryczną przygotowaną przez Habilitantkę i Bibliotekę Główną Politechniki Częstochowskiej dr Sylwia Nieszporska w swoim dorobku posiada 71 publikacji na łączną liczbę punktów IF 6,470 oraz 403 punkty MNiSW (punkty MNiSW obejmują wyłączny udział Habilitantki w publikacjach, z wykluczeniem punktów przypisanych ewentualnym współautorom).

W skład wykazanych powyżej liczbowo publikacji wchodzi:

1. 8 referatów (6 polskojęzycznych, 2 anglojęzyczne);
2. 29 artykułów w czasopiśmie (23 polskojęzycznych, 6 anglojęzycznych);
3. 13 fragmentów w książce (12 polskojęzycznych, 1 anglojęzyczny);
4. fragmenty w podręczniku, skrypcie (2 polskojęzyczne);
5. 1 polskojęzyczny raport;
6. 4 polskojęzyczne fragmenty monografii;
7. 11 rozdziałów w monografiach (7 polskojęzycznych, 4 anglojęzyczne);
8. 2 polskojęzyczne monografie;
9. inne – 1 dokument anglojęzyczny.

Niestety, liczba cytowań według bazy Web of Science Core Collection jest niska: bez autocytowań: 20, z autocytowaniami 22:, podobnie jak poniżej oczekiwań w postępowaniu habilitacyjnym jest wykazany Index Hirscha, według bazy Web od Science Core Collection wynoszący 2.

Poza monografią i pracami wykazanymi jako główne osiągnięcie naukowe, na dorobek naukowy Wnioskodawczyni składają się również publikacje, w ramach następujących nurtów badawczych:

- świadczone usługi medyczne a stan zdrowia ludności;
- ocena sektora zdrowotnego jako układu ekonomicznego z uwzględnieniem zasady równego dostępu do świadczeń zdrowotnych;
- analiza mechanizmów rynkowych z uwzględnieniem alokacji środków publicznych;
- ocena współczesnych systemów zdrowotnych;
- przekształcenia systemowe polskiego rynku świadczeń zdrowotnych, również w kontekście porównań międzynarodowych w tym głównie: wydatki publiczne na świadczenia zdrowotne w Polsce w ujęciu regionalnym, ocena systemu z uwzględnieniem dostępności i jakości świadczeń, rola pacjenta w systemie ochrony

Instytut Zdrowia Publicznego

31-066 Kraków, ul. Skawińska 8, tel. +48 12 433 28 01

e-mail: sekretariat@izp.cm-uj.krakow.pl, www.izp.cm-uj.krakow.pl

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Nauk o Zdrowiu

zdrowia, jego społeczna odpowiedzialność, jakość życia i leczenia oraz stan zdrowia, wpływ polityki państwa na efektywność systemu zdrowotnego.

Oceniając pozostały dorobek dr Sylwii Nieszporskiej, należy podkreślić zadawalający poziom merytoryczny oraz aktualność i praktyczną przydatność podejmowanej w badaniach tematyki, a także ich różnorodność oraz ważne znaczenie dla rozwoju dyscypliny nauki ekonomiczne i finanse, w tym przede wszystkim ekonomiki zdrowia. Niestety, mimo prac w języku angielskim wykazanych w dorobku Habilitantki ich cytowalność i Index Hirscha są bardzo niskie.

7. Wnioski recenzenta

Podsumowując dotychczasowy dorobek zawodowy dr Sylwii Nieszporskiej, stwierdzam, że:

1. Zaprezentowana przez Wnioskodawczynię ścieżka rozwoju zawodowego jest ze sobą powiązana. Zachowana jest także logika awansu akademickiego oraz potrzeby działania i sprawdzania swojej wiedzy w otoczeniu społecznym i gospodarczym. Zauważa się bardzo słabe odniesienia do środowiska międzynarodowego, tak ważnego dla badań odnoszących się do systemów zdrowotnych, zdrowia populacyjnego czy ekonomiki zdrowia;
2. Rozwój i dokonania na polu dydaktycznym Habilitantki należy ocenić wysoko, podobnie jak przedstawiony dorobek dotyczący aktywności związanej z popularyzacją nauki i działalnością organizacyjną;
3. Scharakteryzowane wątki poznawcze, ocena struktury, logika wywodu oraz zaprezentowany warsztat naukowy zasługuje na pozytywną ocenę monografii, przedstawionej jako dzieło główne. Natomiast we wykazanym przez Habilitantkę cyklu publikacji, trudno znaleźć uzasadnienie do jego logicznego i spójnego ze sobą powiązania.
4. Należy podkreślić zadawalający poziom merytoryczny oraz aktualność i praktyczną przydatność podejmowanej w szeroko zakrojonych badaniach Habilitantki tematyki oraz ich ważne znaczenie dla rozwoju dyscypliny nauk ekonomicznych i finansów. Niestety, cytowalność prac Habilitantki i Index Hirscha są bardzo niskie.

Konkluzja

W konsekwencji podjętego procesu oceny przedstawionego dorobku dr Sylwii Nieszporskiej stwierdzam, że działalność dydaktyczna i organizacyjna Habilitantki należy do wyróżniających się, dorobek naukowy Wnioskodawczyni nie jest wysoki, co wynika z bardzo szczególnej tematyki Jej zainteresowań naukowych kierowanych do specjalnego odbiorcy. Stąd sumaryczny IF publikacji Habilitantki jest umiarkowany, a liczba cytowań i Index Hirscha niskie. Z tych powodów ostatecznie oceniam tę habilitację pozytywnie i wnioskuję o nadanie dr Sylwii Nieszporskiej stopnia doktora habilitowanego, w dyscyplinie nauki ekonomiczne i finanse uznając, że jest Ona przygotowana do funkcji samodzielnego pracownika naukowego.

Instytut Zdrowia Publicznego

31-066 Kraków, ul. Skawińska 8, tel. +48 12 433 28 01

e-mail: sekretariat@izp.cm-uj.krakow.pl, www.izp.cm-uj.krakow.pl